No. 1772 Zaterdag 15 December 1917. 34ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Luther contra Tetzel.

II.

Sinds het humanisme aan de Duitsche universiteiten ijveriger en algemeener beoefening vond, ontwaakte langzamerhand een geest van verzet tegen de scholastieke wetenschap. Terwijl de groote philologen der 15e eeuw zich geheel aan de klassieke studiën toewijdden, overal Rome's taal in al hare zuiverheid en sierlijkheid trachtten in te voeren, had de Scholastiek zich zoo ver mogelijk van de klassieken verwijderd. Zij maakte de taal alleen dienstbaar aan het juist tepalen van begrippen en stellingen en vermeerderde haar toch reeds lijvig woordenboek met eene menigte praegnante uitdrukkingen, die in het oor der fijnbeschaafde Latinisten niet anders dan als barbarismen moesten klinken. Zoo ontstond aanvankelijk een strijd tegen vorm, maar de wetenschap zelve werd geëerbiedigd. Het jongere geslacht der humanisten, dat zich na 1500 deed gelden, vooral de zoogenaamde „Poëten", stelden zich hiermede niet tevreden. Niet tegen de vorm alleen, ook tegen de wetenschap moest de aanval worden gericht. Met bitteren spot werd het gezag der middeleeuwsche leeraars veracht, hunne leer als sophisterij uitgekreten, hunne beginselen als onzeker verworpen. Ondanks dien fellen strijd bleef de Scholastiek op de universiteiten nog heerschende. De Dominicanen vooral waakten voor de traditiën hunner voorvaderen; zij streden voor eene wetenschap, die altijd de hoogste goedkeuring der Pausen had weggedragen en aan de Kerk onschatbare diensten had bewezen. Maar de Vijg der humanisten ontaardde in een wreede vervolging, toen de Dominicaan Jacobus Hochstraten, professor aan de theologische faculteit te Keulen, in 1513 de censuur uitsprak over den „Augenspiegel" van Reuchlin, een der voornaamste Duitsche humanisten. Geheel Duitschland geraakte in beweging. Het regende pamfletten tegen de Keulsche Dominicanen. De grofste dwalingen, de afschuwelijkste misdaden werden hun ten laste gelegd en dit met eene onbeschaamdheid, een cynisme zonder wederga. Het oordeel der universiteiten van Leuven, Mentz, Erfurt en Parijs, die Hochstratens gevoel deelden, in plaats van de gemoederen te bedaren, wekte de hartstochten nog heviger op. Wat Hochstraten, volgens de humanisten, misdaan had, moest de geheele Orde ontgelden. Van 1515-1517 verschenen de *Brieven van onberoemde mannen*, waarin de Dominicanen en de professoren der Keulsche en Parijsche universiteiten werden gelasterd en gesmaad, waarin zij van de laagste liederlijkheden werden beticht; kortom, geen straatsteenen, maar slijk en vuilnis werden hun naar het hoofd geworpen. Met een schaterlach werd dit verfoeilijk schimpschrift in het kamp der humanisten ontvangen. Het was gedaan met den eerbied en de achting voor de kloosterlingen. Hochstraten mocht tegenover zooveel verguizing de stem verheffen, in eene krachtige apologie zijne handelwijze verdedigen, het baatte niets. Integendeel, het ontlokte den vijand nog bitterder beschimpingen en zelfs openbare vijandelijkheden. Frans van Sickingen, de revolutieheld en Luthers toekomstige, waardige bondgenoot, zeide Hochstraten en diens oversten vete aan en dreigde Keulen met een bezoek zijner plunderzieke benden, in geval aan Reuchlin geen voldoening werd geschonken.

In den strijd tegen de scholastici nam Luther ijverig deel. Te Erfurt, het brandpunt van de humanistische woelingen, had hij vele jaren doorgebracht. Crotus, Spalatin, Mutianus, hartstochtelijke humanisten, waren zijne vertrouwde vrienden, de „poëtenkring" telde hem onder zijne leden, het kon derhalve niet anders of Luther moest ook een vurig bestrijder der scholastici zijn. Dit liet hij voor niemand geheim.

Te onstuimig, te hartochtelijk van aard, dan dat hij langen tijd zijn gevoelen zoo verbergen en alleen te gelegener plaats zou openbaren, brak hij van den kansel tegen de scholastici los. Nu eens waren het „monsters van domheid" en „wonderen van duisternis", dan weder beklaagde hij ze als een „rampzalig slag menschen", of voer tegen hen uit als tegen „dwaze bespottelijke droomers". Zonder aarzelen rangschikte hij de doctores scholastici wegens valsche getuigenis onder de zondaars tegen het achtste gebod, verwierp de glossen over Aristoteles als ijdele taal en vergeleek de wijsbegeerte van den Stagyriet met de Hydra van Lerna, die Thomisten, Scotisten, Albertisten en Modernen tot zoovele koppen had. Deze en andere liefelijkheden beteekenen wel is waar weinig bij de eeretitels en lofprijzingen, waarmede hij later de scholastici overlaadde, toen hij de *Summa angelica* voor een *Summa diabolica* verklaarde; maar ze zijn toch merk waardig, omdat zij reeds ontleend zijn aan de *Leerredenen over de Tien geboden*, die Luther tot stichting der gemeente, van 1516-1517, te Wittenberg hield. Wat indruk deze preeken op de vrome schare maakten is ons onbekend; maar door de „Poëten" werden zij met bijval aangehoord, zoo niet gelezen, want Luther vereerde gewoonlijk zijne vrienden en geestverwanten met eenige exemplaren. Welkom voor den strijd waren hem vooral de examens aan de Wittenbergsche hoogeschool. Bij die gelegenheden liet hij niet na de scholastici door de bitterste en hatelijkste stellingen te grieven en te tarten. Aristoteles, van wiens werken Thomas en alle Thomisten te zamen, volgens hem, geen enkel hoofdstuk hebben begrepen, stond vooral aan zijne uitvallen boot. Om dezen philosoof tot schande te maken en tegen hem veel vijanden te werven, liet hij in 1517 een zijner leerlingen een reeks stellingen verdedigen, waarvan eenige gericht waren tegen kardinaal d'Ailly en Gabriël Biel, anderen tegen Scotisten, nog andere tegen alle scholastici te zamen. „Deze paradoxen", zoo schreef hij, „mocht men kakodox noemen; voor mij en de mijnen zijn zij orthodox." Nu, kakodox klonken zij zeker voor de in scholastieke wetenschap vergrijsde magisters en doctoren, de stellingen: „dat het aan grooten twijfel onderhevig was, of de Latijnen de leer van Aristoteles bezaten; dat het den meest gebruikelijken definities van Aristoteles aan beginselen mangelde," enz maar, waren daarom alle orthodox? Dit zou de tijd spoedig leeren.

In den Reuchlinschen strijd verschijnt Luther niet op het tooneel, en waarom niet? Niet omdat hij van Reuchlin afkeerig was: hij was met hart en ziel hem toegedaan; ook niet, omdat hij diens gevoelen niet deelde: hij roemt diens „reine Theologie", maar om de eenvoudige reden, dat de gelegenheid zich daartoe niet aanbood. Hij zelf schrijft aan Reuchlin: „Ich war einer von denen, die an deiner Seite zu sein wünschten, fand aber keine Gelegenheit. Aber was damals deinem Kampfgenossen versagt war, ist nun deinem Nachfolger reichlich zu Theil geworden . . . Auch ich bekämpfe eben dieselben."

Omtrent Luthers gezindheid jegens de Dominicanen bestaat er dus geen twijfel; ook al bezaten wij niet zijne briefwisseling met de „Poëten", dan zou de innige vriendschap — „summa familiaritas, artissima amicitia" — met Crotus, den schrijver der *Brieven van onberoemde mannen* hem van vijandschap tegen die kloosterlingen verdenken.

Dominicaan en *scholasticus* te zijn was bijgevolg voor Tetzel reeds voldoende, om bij voorkeur in Luthers ongenade te vallen; maar er was meer. Tetzel was *inquisiteur*, Tetzel moest waken voor de rechtzinnigheid van het katholiek geloof: en Luthers evangelie, was dát orthodox? Wij hebben er reeds op gewezen, het „nieuwe evangelie" week in vele punten: omtrent den vrijen wil, de werking der genade, de goede werken, enz. van de katholieke leer af. Onopgemerkt kon dit niet blijven, vooral sinds de hoogeschool van Wittenberg en vele geleerden te Erfurt, Neurenberg en elders Luthers beginselen aankleef den. In 1515 werd Luther reeds „ketter gescholden", eene benaming, die hem minder streelend voorkwam, althans in zijne preeken en stellingen zoekt hij voortdurend deze beschuldiging van zich af te weren en vaart soms uit tegen die „duistere breinen, die de Schriftuur niet smaken, Christus' leer niet hebben gelezen en hun eigen schrijvers, die zij aanbidden, nooit hebben begrepen." Eveneens klaagt hij over „sommige geleerden, die de Wittenbergsche theologanten van nieuwigheid in de Kerkleer beschuldigen," en toornt tegen de aflaatpredikers, omdat zij het volk waarschuwen tegen zijne leer als tegen een „verderfelijke dwaling." De verschijning van Tetzel, den kettermeester, in de omstreken van Wittenberg, moest hem dus niet aangenaam stemmen. Indien deze hem voor de geestelijke rechtbank daagde, wie zal zeggen, wat hem wachtte? In ieder geval herroeping van zijne zienswijze of voorgewende overtuiging, die hem boven alles aan het hart lag.

Geen Hervorming, maar Opstand.

Een onvervalscht protestant, n.l. de doopsgezinde predikant te Middelburg, ds. P. B. Veen schreef in het „Theologisch Tijdschrift" over de „zuiver geestelijk" reformatorische beweging der 16e eeuw. Luther is zelfs volgens dezen predikant geen „hervormer." We lezen in het „Tijdschrift":

„Wie een zaak of vereeniging wil hervormen, plaatst er zich niet buiten, maar gaat werken midden in de beweging. Als Luther overtuigd was, dat de Kerk behoefte had aan hervorming, behoorde hij er in te blijven. Hij streed vóór, niet meer tegen de leer der Kerk, hij trachtte nu niet meer de misbruiken op te heffen of den aflaathandel tegen te werken en de geestelijkheid te verbeteren maar hij verklaarde den oorlog op politiek terrein aan den Vorst der Kerk en verklaarde hem vervallen van den troon, als beheerscher der Duitsche Kerk. Daarom draagt de Hervorming in Duitschland, die eigenlijk geen hervorming

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

(Te laat ontvangen voor het vorig nummer.) Red. *Amigoe*.

En moet dat nu zoo blijven?!

Om de weerga niet, dat zal en dat moet anders worden!!!

Weet bij treurige experientie, dat mijn zooveel percent Fransch bloed, me soms booze parten speelt, als ik aanstonds onder eersten indruk naar de pen grijp. Heb daarom mijn verontwaardiging laten bezinken, 'n nacht, en nog 'n halven dag er bovenop, en ben nu zoo kalm als 'n stokvisch.

Wat er dan toch gebeurd is?

Heeft U ingezonden stuk gelezen „Uit de beneden-districten van Curaçao" in de Amigoe van 1 December?

Ja, natuurlijk.

Wat heeft U nà lezing er van gedaan?

Dat weet ik niet meer, misschien mijn neus gesnoten, of 'n sigaar aangestoken, of mijn vrouw om 'n kopje thee gevraagd.

Natuurlijk, dàt wist ik wel.

Ik heb Amigoe in 'n hoek gekwakt, en onder 'n vuistslag op mijn onschuldig bureau, gelanceerd:

En moet dat nu zoo blijven? Om de weerga niet, dat zal en dat moet anders worden!

Ben blij, dat geachte inzender van Hegelsom, dat stuk gepend heeft.

Ter zake.

Blijkt, dat in den laatsten tijd weer minstens drie danspartijen gehouden zijn op onze buitenposten.

Nu zou ik toch wel 's willen weten, *en dit vraag ik zoo officiëel mogelijk*, of bij bevoegde autoriteit voor die negerdansen permissie is aangevraagd?

Daar geloof ik niets van.

Natuurlijk was 't finale bij alle drie weer 'n snijpartij.

In plaats van 'n balboekje vingeren die danslustigen 'n mes in hun binnenzak, als zij ten dansfestijn tijgen, welk instrument onmisbaar voor de apotheose schijnt te zijn.

Nu is wederom mijn vraag, en *wederom zoo officiëel mogelijk*, was er bij die drie bras- en vechtpartijen politie tegenwoordig, ja of neen?

Zoo neen, waar dienen die sabelmenschen dan toch eigenlijk voor; zoo ja, waarom is er dan geen procesverbaal tegen die vechtersbazen opgemaakt?

Allemaal raadsels voor me.

Let er op, 't zal er weer op uitdraaien, dat op 'n goeien keer bij zoo'n gelegenheid 'n runzatte neger 'n ander overhoop steekt, en dan ja, dan zullen eindelijk de oogen opengaan, en dat onhebbelijk, menschonteerend, liederlijk gedoe worden stop gezet.

Als 't dan toch moet, laat 'm dan asjeblieft 'n beetje opschieten, die moordenaar.

Cyniesch?

Heelemaal niet, integendeel!

Maar, dat ook stadsheeren, hier heele nachten in onze armzalige negerhutten komen dansen en drinken en ruzie maken, wie zou 't kunnen gelooven, en, al sta je daar ook paf van, toch is 't zoo.

Mijn bloed begint weer te borrelen en 't zou me 'n opluchting zijn, om in zinnen van bitter vlijmscherp sarcasme en edele verontwaardiging te striemen die z.g.n. gentlemen, en ze zonder meedoogen aan de kaak te stellen.

Maar dat doe ik niet.

Is voor die lui de stad nog niet groot genoeg, om hun lusten bot te vieren?

Wijs beleid van Curaçaoschen clergé heeft steeds getracht onervaren onschuld voor 't bederf der stad te vrijwaren, maar wat er tegen te doen, als 't exploitatie-veld van die nooit verzadigden zich ook tot onze arme negerdorpen gaat uitstrekken?

Schud nu niet 't hoofd en mompel niet: Jan Paul, wat ben je nog 'n domper, wat hou je er nog verouderde begrippen op na.

Laat jong en oud van jullie buitenmenschen toch naar de stad komen, laat ze toch ook genieten van onze stadsche beschaving en laten ze zich toch ook komen laven aan die bron van verlichting, ontwikkeling en vooruitgang, en geluk.

Well, theoretisch is dat heel mooi, maar practisch is helaas die befaamde bron zoo dikwijls verstopt en 't water vaak zoo brak en vies en modderig en krioelend van baccillen, dat men er van rilt, en is 't zoo nu en dan 's klaar en helder, dan kost 't die stakkers 'n reuzeninspanning om ook slechts één slokje machtig te worden.

Is dat zoo?

Ja, dat is zoo.

Maar er is meer.

Weet ge hoeveel meisjes uit onze buitendistricten die in de stad dienen of werkzaam zijn, jaarlijks moreel verongelukken?

Ben er zeker van, dat er 'n kreet van afgrijzen zou opgaan, als er van dien onhoudbaren mistoestand eens 'n statistiek werd opgemaakt.

Uit puren noodzwang worden de meesten dienstbaar, omdat ze anders hier buiten zouden verhongeren.

Ik heb er gekend verscheidenen, goed, onschuldig, bijna kinderen nog, die vol illusies vertrokken naar hun eersten dienst in de stad.

Na korten of langen tijd komt de verleiding, een of andere gedegenereerde vuige type heeft 't onschuldig dorpskind ontdekt.

Aan de schoonste beloften voor de toekomst ontbreekt 't niet, en de lichtgeloovige, onnoozele valt in den haar gespannen strik, en bezwijkt helaas.

En als ze later met minachting, als 'n paria 't huis verwezen wordt, gaan haar de oogen open, en wee, de arme, als zij toeft om, zij 't ook als 'n geschandvlekte, naar haar negerdorp terug te keeren, onver biddelijk gaat zij ten onder, zooals zoovelen anderen, naar ziel en naar lichaam.

En de ellendeling, die de onschuld van dat kind roofde, lacht 'n satanischen lach, en zint op nieuwen buit.

Ba! en nog eens ba!!!

Maar zijn we dan geen voogdijraad rijk, die in zulke gevallen zeker handelend zal optreden?

Zeker, ik zelf ben er jaren lid van geweest, niet hier, maar op de Bovenwinden.

Dat ik daarom dat instituut respecteer, laat zich verklaren.

Toch moet ik eerlijk bekennen, dat werkzaamheden aan dat lidmaatschap verbonden, niet overweldigend waren.

Bij eerste vergadering opende de voorzitter met 'n keurige speech, werd er 'n folioboek aangeschaft, en besloten, dat de secretaris elken Zaterdagochtend, van 9 tot 11 uur in raadzaal van 't Fort Oranje, voor belanghebbenden zou te spreken zijn.

Herinner me, dat ik maanden later eens op 'n koelen Zaterdagochtend in 't fort wipte, en onzen secretaris aantrof, juist bezig 'n centimeter-lange geeuw af te bijten.

Begreep maar niet, waarom de man, die onderwijzer was, daar zoo officiëel in de raadzaal zat te suffen.

Hello sonny, zit je klimaat te schieten?

Wel neen, ik zit hier in mijn qualiteit als secretaris van den voogdijraad, op klaagmenschen te wachten.

Loopt 't nog al druk?

Druk? Nog geen een geweest.

Toen hebben we wijselijk besloten, met goedvinden van den voorzitter, dat klagers zich voortaan ten huize van den secretaris moesten vervoegen, dat zal ze ook nooit geweest zijn.

In al die jaren hebben we maar één zaakje naar Curaçao gestuurd omtrent 'n verwaarloosd zes-jarig broekmannetje, en dat zaakje kregen we weer netjes als niet voor inwilliging vatbaar terug, wegens gebrek aan den vorm, of omdat 't niet op zegel was, of omdat we ons tot 't Hof hadden moeten wenden, ik weet 't heusch niet meer.

Goddank, verdween toen dat joggie naar St. Kitts.

Toen hebben we 't bijltje er niet bij neergelegd, heelemaal niet, elk jaar hebben we trouw vergaderd, en verklaard dat er niets verhandeld was, en dit met onze handteekening in 't mooie folioboek bekrachtigd.

Lang na dien tijd is wet op 't vaderschap gepromulgeerd, en volkomen geef ik toe, dat de voogdij-

maar opstand was, een zuiver politiek karakter en kunnen wij wel zeggen, dat de economische factoren de leiding hadden en niet de idee, het geloof."

De Duitsche Reformatie mag niet verheven worden „tot een zuiver geestelijke beweging, met ideale geloofsstrijders aan het hoofd en betiteld als een strijd tusschen licht en duisternis". En hij gaat voort:

„Er blijkt heel wat duistere eigenbelangzuchtige politiek achter de schermen te schuilen: van vuil winstbejag zelfs, dat de vorsten niet schroomden om de geestelijke goederen verbeurd te verklaren ten bate van den staat, dat wil zeggen ten bate zich zelven, in hun verlangen naar de absolute heerschappij over hunne staten in politiek en kerkelijk opzicht."

Voor ons land wijst de schrijver vooral politieke motoren aan, die werkten voor de Hervorming, en den algemeenen haat tegen Spanje. En hij besluit:

„Overigens gelden natuurlijk hier voor ons land dezelfde redenen, die ik elders heb uiteengezet als geldende voor Duitschland, en die bewijzen dat de economische factoren een sterke motorische kracht hebben gevormd om de geesten tot ontwikkeling te brengen, maar dat de politiek, dat wil dus eigenlijk zeggen; de volslagen eigenbaat den doorslag heeft gegeven."

Speciaal wat ons land betreft, is trouwens genoeg bekend, dat nog in de 17e eeuw ⅘ Katholiek was, dat alleen de groote publieke heeren „hervormd" waren en dat de massaafval niet door de „gezegende" Hervorming tot stand kwam, maar door de gruwzaamste en geniepigste vervolgingen.

Wat deze predikant schreef, is niet nieuw, maar dat het hier zoo rond uit door een Protestant wordt erkend is toch wel frappant. Zullen de Protestanten, die het zoo vaak hebben over de „zegeningen der Hervorming," er hun voordeel mee doen en trachten de gangbare opiniën — vooral ook in de school- en volksboekjes — te herzien?

Nieuwe Onderwijsverordening.

§ 2. VAN HET BIJZONDER ONDERWIJS.

a. *Algemeene bepalingen.*

Art. 67.

1. Tot het geven van bijzonder onderwijs wordt vereischt het bezit van:

a. eene akte van bekwaamheid;

b. een bewijs van goed zedelijk gedrag, afgegeven volgens het bepaalde in het eerste lid van art. 52;

c. een bewijs, dat deze stukken op Curaçao door den Inspecteur van het Onderwijs, op de overige eilanden der kolonie door den Gezaghebber, zijn gezien en in orde bevonden.

2. Omtrent de afgifte van het bewijs, vermeld onder *c* van het vorige lid, wordt uiterlijk binnen twee weken, te rekenen van den dag, waarop de aanvrage daartoe geschied is, door den Inspecteur van het Onderwijs of door den Gezaghebber beslist.

3. Van deze beslissing wordt beroep op den Gouverneur toegelaten.

4. De Gezaghebbers geven kennis van de afgifte der bewijzen, vermeld onder *c* van het eerste lid, aan den Inspecteur van het Onderwijs, die daarvan en van de door hem uitgereikte bewijzen in een register aanteekening houdt.

5. Het bewijs, bedoeld onder *b*, en dat onder *c* van het eerste lid zijn vrij van zegelrecht.

Art. 67. Hierbij wordt evenals in art. 40 van de bestaande verordening van ieder, die bijzonder onderwijs zal geven, geëischt het bezit van een bewijs, dat door hem de in art. 13 gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid zijn overgelegd.

Daar de Inspecteur van het Onderwijs in de eerste plaats daarvan kennis moet nemen, is deze aangewezen voor Curaçao en zullen de Gezaghebbers, aan wie deze bewijzen op de andere eilanden getoond moeten worden, van de afgifte der bewijzen, bedoeld onder *c*, kennis geven aan den Inspecteur.

Daar eene school eerst mag worden geopend en een onderwijzer eerst mag worden toegelaten, nadat het onder *c* bedoeld bewijs is afgegeven — immers dit maakt den onderwijzer bevoegd — zou door het niet tijdig afgeven van het bewijs de aanspraak op eene bijdrage voor die school voor een of meer maanden verloren kunnen gaan, waarom een termijn is vastgesteld en beroep op den Gouverneur is toegelaten.

M. v. T.

Art. 68. 1. Tenzij er een hoofd bepaald is aangewezen, wordt de onderwijzer, die de lessen der school regelt, geacht aan haar hoofd te staan.

2. Het hoofd eener bijzondere school moet zijn vierentwintigste levensjaar zijn ingetreden en, wat bevoegdheid betreft, voldoen aan de eischen in art. 59 voor de openbare scholen gesteld.

3. De Gouverneur kan, den inspecteur van het Onderwijs gehoord, van het vereischte in het vorige lid geheel of gedeeltelijk tijdelijk vrijstelling verleenen.

Art. 69. 1. De Gouverneur kan, den inspecteur van het onderwijs gehoord, aan een vreemdeling, die niet in het bezit is van eene akte van bekwaamheid als onderwijzer of als hoofdonderwijzer, doch voor de examencommissie, bedoeld in art 95 dezer verordening, een voldoend examen in een of meer der vreemde talen: Spaansch, Engelsch, Fransch of Hoogduitsch heeft afgelegd, vergunning verleenen eene bijzondere school te openen, waarin uitsluitend onderwijs zal mogen gegeven worden in de taal of de talen, waarin hij, aan wien deze vergunning verleend is, en zij, die op zijne school werkzaam zijn, geëxamineerd zijn.

2. Gelijke vergunning, als waarvan in het eerste lid sprake is, kan verleend worden aan hem, die eene akte voor een of meer der in dat lid genoemde vreemde talen heeft verworven volgens en krachtens de verordening van 5 Juli|17 October 1884 (P. B. No. 16) of die van 6 October 1906|11 Mei 1907 (P. B. 1907 No. 5).

3. Op de scholen, geopend door de personen, in de vorige leden bedoeld, worden uitsluitend kinderen van vreemde nationaliteit toegelaten.

4. Wordt in strijd met het bepaalde in de vorige leden gehandeld, dan zal hij aan wien vergunning verleend is, gestraft worden met eene geldboete van 25 tot 250 gulden, terwijl de vergunning wordt ingetrokken.

Art. 69. Waar het ongewenscht is vreemdelingen, die voor kinderen *van vreemde nationaliteit* op Curaçao eene school willen openen, groote moeilijkheden in den weg te leggen, meent de Gouverneur, dat het evenwel gewenscht is eenig toezicht op dergelijke scholen uit te oefenen. Dit toezicht wordt het best verkregen, door van de oprichters en hen, die er les geven, eenige bewijzen van bekwaamheid te eischen, waartoe een onderzoek voor en door de examencommissie noodzakelijk wordt geacht.

M. v. T.

Art. 70. Binnen 14 dagen na het openen van eene bijzondere school moet door het hoofd schriftelijk daarvan kennis gegeven worden aan den Inspecteur van het Onderwijs en aan de Commissie van onderwijs op het eiland, waar de school gevestigd is, met opgave van:

a. het bestuur der school;

b. de onderwijzers aan de school verbonden;

c. de bevoegdheden dier onderwijzers;

d. den onderwijzer, die als hoofd aangewezen is, of de lessen regelt;

e. de vakken, waarin onderwijs wordt gegeven;

f. de schooltijden;

en zulks op straffe als bij art 18 bepaald.

Art. 71. Ten spoedigste wordt aan den Inspecteur van het Onderwijs en aan de Commissie van Onderwijs op het eiland, waar de school gevestigd is, kennis gegeven van:

a. elk geval van sluiten of heropenen van eene bijzondere school;

b. alle veranderingen onder de onderwijzers.

DE OORLOG.

De Russische verwarring neemt weer toe. Er hebben algemeene verkiezingen plaats gehad en nu schijnt de partij der cadetten die der *Bolshewiki* overtroefd te hebben. Op de aanstaande constitueerende vergadering zal de cadettenpartij het sterkst vertegenwoordigd zijn.

Doch, we behoeven op de constitueerende vergadering niet eens te wachten, er is reeds nu een nieuwe revolutie uitgebroken. De kozakken en de Generaals KALEDINES en KORLINOFF aan het hoofd zijn opgetrokken tegen Grl CHARKOFF, den aanvoerder der *Bolshewiki*.

De Russische legers staan nu tegenover elkander in eigen land, het toppunt der revolutie is bereikt.

We kunnen daarom weinig waarde hechten aan het vredestractaat tusschen Rusland en Oostenrijk, en het ophouden der vijandelijkheden aan het front.

Dat kan allemaal weer spoedig heel anders worden. De Kozakken bijv. hebben al gezegd, dat zij met de bondgenooten zullen doorvechten tot het bittere eind.

Hoe ver dat bittere eind is, weten we niet.

De Duitschers hebben bij Kamerijk een geweldige kracht ontwikkeld en behaalden ook voor eenige uren de overhand. De Franschen en Britten werden echter ten slotte hun weer de baas Dito, dito geschiedde in Italië in het Piavendal. Na een succes van enkele oogenblikken werden de Oostenrijkers met groot verlies teruggeslagen.

Beslissend is de slag nergens, maar heel langzaam worden de Duitsche legers overal teruggedrongen en herhaaldelijk krijgt hun kracht een knak.

Hun bondgenooten, de Turken, hebben Jerusalem, de Heilige Stad, in handen der Engelschen moeten laten.

Dat is een feit van zeer groote beteekenis. In vroeger eeuwen werd door de Christenlegers herhaaldelijk gevochten om het bezit der Heilige Stad. Nu Jerusalem weer aan de Christenen toebehoort, zal al het mogelijke wel gedaan worden, dat dit voortaan nu ook zoo blijve.

De gevolgen daarvan voor Turkije zijn nog niet te overzien.

Amerika zit ineens midden in de oorlogsellende. In de haven van Hallifax heeft een botsing plaats gehad met een schip geladen met 4000 ton springstof en munitie. De halve stad is verwoest, 25000 menschen zijn zonder dak. Men telt 2000 dooden en 3000 gewonden.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Dinsdagmiddag is met den Paketschooner *Estelle* de Hoogeerw. Pater G. WOLSKY, Vicaris Provinciaal der Paters Dominikanen in de ze Kolonie, teruggekeerd van zijn visitatiereis naar de Bovenwindsche eilanden.

Met dezelfde gelegenheid kwamen vandaar twee Eerw. Zusters Dominikanessen, Zuster VITALIS en Zuster BARROMEA, hierheen om examen af te leggen. Met hetzelfde doel arriveerden hier Donderdag morgen van Aruba drie Eerw. Zusters Dominikanessen, Zuster EMILIA, Zuster CANDIDA en Zuster DOSITHEA.

Woensdagmiddag vertrok Z. D. H. Mgr. M. G. VUYLSTEKE per *Estelle* naar Aruba in gezelschap van een Canadeeschen Priester, l' Abbé J. BIGAOUETTE.

Vrijdagmorgen legde Monseigneur den Eersten Steen van de nieuwe kerk van Oranjestad in tegenwoordigheid van den Heer Gezaghebber, de Heeren Landraden, de 4 Zeereerw. Pastoors van het eiland, de Eerw. Zusters, en onder grooten toeloop der bevolking. Mgr. hield een zeer toepasselijke rede. Z. D. H. scheepte Vrijdagmiddag weer in voor Curaçao.

Voor de Nieuwe Kerk.

De Jongedames hebben succes. De kaartjes voor den Eersten Avond zijn al zoo goed als uitverkocht. Maar Zondagavond 30 December zal de tweede uitvoering plaats hebben en daarvoor zijn nog kaartjes genoeg beschikbaar.

Wie zich een goede plaats wil verzekeren, moet haast maken met het koopen van kaartjes. De nummers der kaartjes correspondeeren met de nummers der stoelen, zoodat wie het eerst zijn kaartjes koopt, ook zeker is in de eerste rijen terecht te komen.

De Jongedames hebben echter rekening gehouden met de lengte der zaal en op het tooneel alles zoo gerangschikt, dat een ieder goed zal kunnen zien en hooren, waar hij ook zit.

We hadden het voorrecht een Algemeene Repetitie bij te wonen en kunnen de volle verzekering geven, dat kunstliefhebbers echt zullen genieten. De Jongedames hebben een prachtige keuze gedaan en geven werkelijk mooie stukken, die zij uitstekend voordragen. Ook de kleintjes doen het allerliefst. Het belooft een avond te worden vol emoties en van de grootste verrassingen. De enkele familieleden, die de Algemeene Repetitie bijwoonden, waren allen vol bewondering. We durven dit alles gerust van te voren publiek te maken, omdat we de overtuiging hebben, dat de hoogst gespannen verwachting nog verre zal overtroffen worden.

O, wat zullen de thuisblijvers een spijt hebben, dat er zóó iets niet zijn gaan zien!

't Zal net gaan, als met de *Tombola*. Als er geen kaartjes meer zijn, wil iedereen er nog een hebben, en dan is het te laat.

Wie besloten is om naar deze uitvoering te gaan, hij koope z'n kaartje spoedig. De eerste avond is al bijna uitverkocht.

Naar Cuba.

Verleden week Vrijdag vertrokken met de *Reina* 170 personen naar Cuba. Twintig van hen behoorden tot de bemanning. Aan boord bevond zich slechts één enkel reddingbootje, dat ternauwernood 11 man kan bevatten.

De Kapitein, de Heer PONSON, bleef aan wal; hij was ziek, naar hij zeide. De Oud-loods, de Heer J. S. LUDWIG nam diens plaats in.

In de Decembermaand is de Caraïbische Zee nogal woelig. Noorderstormen en Kerstmiswind geven dikwijls hooge zeeën. Menig zeetje zal over het schip komen en de reis van een paar weken er niet aangenamer op maken. Als er maar geen ongeluk gebeurt met zoo veel volk aan boord.

Wordt het geen hoog tijd, dat er [illegible] moderne scheepswetten [illegible] tot betere beveiliging van menschenlevens.

Nieuwe Keur tegen de Bakjes.

[illegible] is een feit, dat dikwijls met de jonge meisjes die met zoogenaamde bakjes in de stad loopen te venten, allerlei ontucht wordt gepleegd en dat zeer velen harer door dat venten tot een zedeloos leven worden gebracht.

Het doel dezer keur is om de kinderen, die meestal door armoede tot dat werk gedwongen worden, aan de verleiding die het meebrengt te onttrekken.

Niet alleen de meisjes die venten, doch ook zij, die dat venten opdragen of niet tegengaan, wanneer zij eenig opzicht over die meisjes uitoefenen, moeten strafbaar zijn.

---

raad in dees' lijn van enorm nut kan zijn om ietwat te breidelen de liederlijke lusten van mannen zonder eer, karakter en principes, zooals er hier, helaas, sooveel rondloopen.

Heb maar 'n kleine objectie: veel te weinig van dees' obscure delicten worden ten voogdijraad aangedragen, en eenmaal op de rol laat 'n uitspraak zoo pijnlijk lang op zich wachten.

Heb indertijd zoo'n zaakje gepousseerd.

Kreeg op 13 Juli vriendelijk schrijven van voogdijraad-secretaris, dat e.v. vergadering de zaak ter tafel zou gebracht worden.

Pas 19 Nov. ontving ik wederom 'n schrijven van denzelfden sympathieken secretaris, dat: „'t onderzoek 't bewijs niet heeft bijgebracht, dat de zaak er eene is, die de voogdijraad zich kan aantrekken."

Nu is, dunkt mij, vier maanden wel 'n beetje lang om tot zulk 'n conclusie te komen.

Hou, dat wij Hollanders in ons koloniaal beheer ver boven de Engelschen staan, maar ook, dat zij ons in hun koloniale rechtspraak weer verre den baas zijn.

Op St. Kitts b.v. — waar ik goed bekend ben — weten ze met zoo'n geval in 't rustieken-houten courthouse op de Pall mall-square heel wat vlugger om te springen.

Vrouw en vent naast 'n zwarten politieagent vóór den magistraat.

Vrouw beweert, dat die zwaar transpireerende Hercules, de vader van haar kind is.

Reus schudt van ja.

All right, elke week twee shillings storten in hand van court-house beambte, die moeder elken Zaterdag kan innen tot onderhoud van 't kind.

The next'one!

Dat is kort recht, en mijns inziens voor de kolonie verreweg te verkiezen boven de Europeesche rechtspraak, de Engelsche inclusis.

Sla daarover Dickens maar eens na. Ook die rompslomp hier, als iemand trouwen wil.

Wordt vaak gestuurd van Pontius naar Pilatus.

Dat some heen en weer gesjouw van districtmeester naar stad, om de papieren in orde te krijgen, grenst aan 't ridicule.

B.v. 'n meisje wil trouwen.

Volgens doopboek, waar alle gegevens precies uitkomen, heet ze Hulia.

Gouvernement zegt, volgens mijn boeken heet die persoon Hulio, is geen meisje, is 'n jongen.

En nu begint 't geloop op en neer naar de stad maandenlang.

Eindelijk zal 't Hof moeten uitmaken, of 't 'n „he" of 'n „ze" is.

Moet verschijnen dien dag van November, 's morgens om half negen met getuigen.

Ongelukkig komt die stoet op bewusten ochtend 'n drie kwartier te laat, wat best te verklaren is, als ze, of een van hen, de reis naar stad *'n nachts* aanvaard hebben, wat 6 uur loopen is.

Te laat, klinkt 't hun toe. In Januari 1918 terugkomen.

Wat is 't gevolg?

Die jongen, of dat meisje, sukkelt weer met zijn of haar mopperende getuigen naar zijn of haar negerhutje 6 uur ver, en geeft er de brui van, en trouwt niet. En als dan later in 't sooveelste district weer zooveel meer onechte kinderen geboren zijn, dan schuilt toch wel degelijk ook bij onze omslachtige koloniale administratie en verordeningen, en voor 'n groot deel ook bij den slordigen ambtenaar die 'n jaren her, dat geboortebewijs foutief invulde.

Zag laatst 't zuinig bewaard geboorte papiertje van 'n man, die heel gewoon Antoine heette, zooals ik Jan Paul.

Die naam was door ambtenaar gespeld: „Antwijn".

En toen was toch 't Fransch op onze stadsscholen, nog niet facultatief gesteld.

Let er op, over 'n jaar of wat zijn zulke enormiteiten natuurlijk heelemaal niet meer van de lucht, dan krijg je te lezen dat er geboren is: Sjeraar of Susiel of Fiektwaar of Pjèr of Loewie, of.... neen, zoo is 't genoeg, dit tusschen 2 haakjes.

Heb 'n stille hoop, dat, als telefoonverbinding tusschen districtmeesterswoning en stad tot stand gekomen is, er ook 'n eind zal komen, aan dat op en neer gesjouw van Trouwlustigen.

***

Mag ik ook nog 's eventjes aandikken bewering in mijn laatst on der de streep geschrif, omtrent dringende noodzakelijkheid van 'n commissie van contrôle voor onze cinema's?

Werd opgevoerd 'n dag of 14 geleden in een onzer movies 'n dronken clergyman.

Nu weet ik niet precies, en 't kan me ook niet schelen, of in dien zwaaienden meneer, 'n dominé of 'n pastoor of 'n rabbie werd voorgesteld.

Maar wie ook van dit drietal, zoo iets komt gewoonweg niet te pas.

Dat is niet fijngevoeld, dat is laf, onbeschaafd en zoo dom, o zoo dom!

En even sterk afkeurend zou ik mij uitdrukken als 'n officier, of 'n onderwijzer, of welk man van gezag ook, in zulk 'n onwaardige toestand ten spot werd voorgesteld aan jan en alleman.

Dat is ondermijnen van 't gezag, dat is weer een hyper-moderne methode om 't volk van z'n geestelijke leiders te vervreemden, om 't volk langzamerhand ongeloovig te maken, te ontkerstenen.

Maar, wat ik heelemaal niet snap is, dat *ik* onder de Amigoestreep tegen zoo'n domme lafheid moet protesteeren, en dat geen enkel van 't publiek, dat toch zoo prat gaat op civilisatie en goede manieren, moed genoeg had om minstens op te staan, en als protest de zaal te verlaten.

Dan kunnen ze waarachtig aan de pluck van 'n armen 20-jarigen bovenwindschen neger, 'n voorbeeld nemen.

Mag ik dat 's eventjes vertellen?

St. Eustatius had indertijd 't twijfelachtig voorrecht zoo nu en dan bezoek te ontvangen van 'n tien of twaalftal freegospelmission-menschen.

Bewust jongmensch katholiek, was bij een van die avonddiensten ook onder 't auditorium, wat ie niet had moeten doen.

Na 'n paar hymns begon de preek, natuurlijk weer 't wormstekig afgeknabbeld lasterprogram tegen de aloude moederkerk, beeldenafgoderij, Maria-aanbidding, enfin, deed denken aan 'n uitverkoop van 'n geestelijke uitdragerswinkel in staat van failliet.

Toen sprong opeens die lenige vent van z'n bank, alsof 'n speld 'm prikte en bulderde:

„And I tell you, old man, stop, stop now!"

„Moet jij niet denken, omdat we hier in de minderheid zijn, dat jij maar ons katholiek geloof kan beschimpen! Stop, of ik roep me kameraden die buiten staan, en, „I bet you," we expedieeren je in 'n minimum van tijd naar 'n far hotter place dan St. Eustatius."

Keur ik dit optreden goed? Neen, dat niet, maar toch heb ik respect voor zoo'n kraan van 'n jongen, die niet kan verkroppen, dat z'n geloof, dat 'm dierbaar is, door 't slijk wordt gesleurd.

Is er misschien toch bij die bewuste dom-tendentieuse filmopvoering door Israëliet, Protestant of Katholiek geprotesteerd, hier mijn amende honorable, zoo loyal mogelijk, u met beide handen toegestoken.

Maar zoo niet, dan valt de zoo hoog geroemde stadsche beschaving van 't Curaçaosche volk me tegen, bitter tegen, en is 'n contrôle-commissie wederom gebleken te zijn 'n onafwijsbare eisch, die geen uitstel meer duldt.

Dank u, Mr. de Redacteur.

JAN PAUL.

San Willibrordo

2 Dec. 1917.

De Gouverneur stelt daarom den Kol. Raad voor de keur te doen luiden:

Venten door meisjes beneden den leeftijd van zestien jaar is verboden.

Hij die opzicht, van welken aard ook, over een meisje beneden den leeftijd van zestien jaar uitoefent, is verplicht te zorgen, dat zij niet vent.

C. V. V. B. G. Z.

Op Maandag ll. hield de „Curaçaosche Vereeniging ter voorkoming en bestrijding van Geslachtsziekten" een ledenvergadering, welke bijgewoond werd door den HEG. Heer Gouverneur. De Voorzitter opende de vergadering en dankte allereerst den Gouverneur voor zijn aanwezigheid, waaruit de belangstelling blijkt, die ZHEG. in het werken der Vereeniging heeft. Nadat de notulen gelezen en goedgekeurd waren, gaf de voorzitter een overzicht van hetgeen tot nog toe door de commissies en het bestuur verricht is. Hieruit bleek, dat reeds eenige positieve dingen bereikt, en vele plannen in voorbereiding zijn. Zoo is, op verzoek der Vereeniging door den Gouverneur eene commissie benoemd, die de films, welke op kindervoorstellingen vertoond worden, keurt.

Een lid van de medische commissie heeft een brochure geschreven, in Hollandsch en in Papiamentsch, waarin op bevattelijke wijze het publiek ingelicht wordt omtrent de gevaren der geslachtsziekten.

De damescommissie, die het meest van alle commissies met moeilijkheden te kampen heeft, tracht vrouwen, die genezen uit de polikliniek ontslagen worden, werk te verschaffen, waarin zij reeds in verschillende gevallen geslaagd is.

De propaganda-commissie onderzocht de mogelijkheid, een zeemanshuis aan den Waterkant op te richten, terwijl de juridische commissie een onderzoek in zal stellen naar de woningtoestand op Curaçao en daarover een rapport zal opmaken

Ten slotte werd nog meegedeeld, dat het volgend jaar door Dr. Waterman een cursus in hygiëne gegeven zal worden voor onderwijzers en verdere belangstellenden.

Na een geanimeerde discussie, waaraan verschillende leden deelnamen, sloot de voozitter de vergadering.

De Cur. Crt.

Hoedenindustrie.

Onder buitengewone belangstelling heeft het Openbaar Examen op den Hoofdcursus te Pietermaai Vrijdagmorgen plaats gehad. De HEG. Heer Gouverneur met Adjudant, de Kapitein-Commandant der troepen en van het Garnizoen, de Hoogeerw. Pater Vicaris, de Zeereerw. Heeren Pastoors der stad, en eenige Eerw. Zusters, Dames en Heeren woonden de plechtigheid bij.

De Leider der Hoeden-industrie, de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ opende het examen met een korte inleiding.

De Tentoonstelling gaf een volslagen overzicht over de groote vorderingen door deze Volksindustrie gemaakt op den weg harer ontwikkeling.

Men zag er: nieuwe modellen, een nieuw systeem vlechtwerk, speciaal voor dameshoeden, hoeden gevlochten met gesatineerd en ongesatineerd, Awarastroo, uit Suriname afkomstig, dameshoeden gevlochten met Mauritiusstroo, volgens een nieuwe methode hier gebleekt; hoeden gevlochten met Columbiaansch stroo, Latai-hoeden van Aruba, Hipihapahoeden van Bonaire. Eene collectie fijne hoeden, waaronder hoeden van 35 en 40 Gld. per stuk, trok aller aandacht en bewondering.

De Heer HENRIQUEZ wees nog in het bijzonder op het vlechtwerk, afkomstig van St. Martin, dat onder leiding van de Eerw. Zuster AGNES vervaardigd werd volgens een cursus per correspondentie door den Leider gegeven.

Alvorens het examen te beginnen deelde de Heer HENRIQUEZ mede, dat Litteratuur over de hoedenindustrie ter inzage van belanghebbenden op den Cursus aanwezig is.

Ook maakte Spreker gedurende zijn inleiding verschillende dingen aanschouwelijk.

Nu begon het examen van 26 candidaten. De vijf meisjes van het Weeshuis Habay werden in het Hollandsch ondervraagd, de overige in het Papiamentsch.

Het publiek kon zich overtuigen, dat er nog heel wat theorie vast zit aan het hoedenvlechten.

Ook werd bij sommige vlechtsters de financiëele resultaten van het werk nagegaan.

Hier laten we de lijst volgen der geëxamineerden met achtervoeging van het door hen behaald Diploma:

Virginia Schot —	Montagne	B
Maria Basilio —	Barber	C
Luisita Heyrer —	Monte Berde	C
Maria Abad —	Pietermaai	C
Bernadina Pedro-	San Willibrordo	C
Rosabel Craften—	Montagne	B
Julita Cannegieter	Santa Rosa	D
Theresa Linder —	San Willibrordo	B
Susana Kunst —	Willemstad	B
Viliana Pinedo —	Overzijde	C
Elenita Angela —	Santa Rosa	B
Rosalia Fabias —	„ „	D m.n.
Serafina Rodrigues	„ „	C
Leonna Leander—	„ „	C
Angelina Maduro	„ „	D
Catharina Fidanque	„ „	C
Virginia Noor —	„ „	C
Servania Sentiago	„ „	D
Catharina Bloem-	Salinja	C
Mathilda v. Uiter-	Ronde Klip	D
Adriana Schoop	Weeshuis Habaai	C
Anastasia Ynias	Weeshuis Habaai	D
Petronilia Martes	Weeshuis Habaai	B
Maria van der La	Weeshuis Habaai	C
Lucia Albertus	Weeshuis Habaai	C
Clara Leito —	Barber	D

Een hartelijk woord van dank voor de groote moeite, welke de Heer H. J. COHEN HENRIQUEZ zich geeft om de hoogst nuttige volksindustrie steeds tot hooger ontwikkeling te brengen mag hier niet achterwege blijven, evenmin als een oprechte gelukwensch voor het reeds behaalde succes.

Openbaar Onderwijs.

Bij beschikking van Z. E. de Minister van Koloniën is Mej. M. C. Slothouwer, te 's-Gravenhage ter beschikking van het Gouverneur van Curaçao gesteld om te worden benoemd tot onderwijzeres eerste klasse aan de Hendrikschool in vasten dienst.

Het is nog niet bekend met welke gelegenheid de nieuwe onderwijzeres uit Nederland zal vertrekken of vertrokken is.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7.30 uur Overzijde.

PROGRAMMA.

1.	Stein.	Marsch.	J. Verbist.
2.	Ginevra.	Fantaisie.	A. Fajolle.
3.	Amoureuse.	Valse.	R. Berger.
4.	Fantaisie sur Aida.		G. Verdi.
5.	Die Post im Walde.		Schäffer.
6.	Ouverture Guillaume Tell.		Rossini
7.	Para cual de las tres?	Danza.	J. Blassini.
8.	Eine Vergnugte Negerhochzeit.	Caké Walk.	R. Volstedt

Bekendmaking.

Blijkens mededeeling van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën is bij Koninklijk besluit van den 29sten November 1917, No. 57 bepaald, dat de wijziging, onlangs in de Grondwet aangebracht, op plechtige wijze in Nederland zal worden afgekondigd.

Op den middag van den 12den December l.l. is de Wet, houdende deze wijziging, in een plechtige zitting van den Hoogen Raad, de Gerechtshoven en de Rechtbanken door de Griffiers voorgelezen. Bovendien zal genoemd Koninklijk Besluit in alle gemeenten van de puie van het gemeentehuis worden voorgelezen.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Juan de Castro, Felesita Daria, Enseremo Frolijk, Claudia Hart, Miguel Jeanton, William John, Federico Leito, Francisco Lindor, Johan E. Maduro, Ignacio Murga, Urbano D. Nanoy, Martina Santiromo.

Aangeteekende stukken: J. A. Correa, San Juan, rebut, Rosalinda Joubert, Margarite Nieve, Rudolf Ramer, Amsterdam, rebut.

Drukwerk: Mercedes de Contreras F.

Een onafgehaald postpakket voor C. F. Muskus & Co.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 14 Dec. 1917.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.08
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.30
id. per KG. 2e kw.	„ 0.20
HUIDEN per K.G.	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1,10
WOL per K.G.	„ 0,25
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.50
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	„
Kwaliteit No. 1 per dozijn	3,75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.87½
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„ 6,20
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.00
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„ 12
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder	
STROOHOEDEN (latai):	f
Kwaliteit X per dozijn	f1,35
Kwaliteit X X per dozijn	f1,90

Officieele berichten.

Aan den bode van den Kolonialen Raad en der Gouvernements-Secretarie Louis Leent is tot herstel van gezondheid een maand verlof verleend.

De deurwaarder J. F. L. Romijn is op zijn verzoek eervol ontheven uit de betrekking van deurwaarder der belastingen alhier, en in diens plaats is benoemd de kommies-verificateur N. van Meeteren Jr.

Aan den beambte ter Griffie van het Hof van Justitie in deze kolonie Ph. F. de Haseth C.Gz., is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verleend.

De sergeant der infanterie bij de troepen alhier J. de Vries is aangewezen als tijdelijk Administrateur van 's lands hospitaal.

Tot beambte is tijdelijk benoemd de jongeling C. A. M. Krijt, en werkzaam gesteld ter Griffie van het Hof van Justitie in deze kolonie.

Scheepsberichten.

(OFFICIEEL).

Gedurende de maand Nov. zijn

Binnengekomen. VAN		Uitgezeild. NAAR	
Antigua	1	Aruba	35
Aruba	32	Barbados	6
Barbados	1	Bonaire	53
Bonaire	45	Bov. eilanden	1
Carthagena	2	Colon	1
Guadeloupe	1	Cuba	1
La Guayra	3	La Vela de Coro	14
La Vela de Coro	15	Maracaibo	23
Maracaibo	23	Martinique	1
Margarita	1	Pto Cabello	4
Pto. Cabello	4	Pto Colombia	1
Pto Colombia	1	Pto. Rico	1
Rio Hacha	2	Rio Hacha	2
San Juan	3	Sto Domingo	2
Sto Domingo	1	Trinidad	1
totaal	138	totaal	146

November heeft wat de Zeilvaart betreft, een tamelijk gunstig verloop gehad. Het aantal binnengeloopen S. S. is merkelijk minder dan in Oct. ll.

Buitenland.

Proclamatie van President Wilson.

Pres. Wilson heeft de volgende proclamatie aan het volk van Amerika uitgevaardigd:

„Het grootste gedeelte van de taak om voedselvoorraden te verstrekken voor de natiën die onze bondgenooten in den oorlog zijn, komt thans voor het volk van Amerika en het leveren van die voorraden op zulk een groote schaal moet noodzakelijk van invloed zijn op de prijzen van onze levensbehoeften.

Ons land echter is gezegend met overvloed van voedingsstoffen en als ons volk spaarzaam wil zijn en zich bepalen tot het gebruik van 't voedsel, dat noodig is voor de instandhouding der gezondheid en der levenskracht, als het verkwisting ter zijde wil stellen en gebruik wil maken van die benoodigdheden waarvan hier te lande een surplus, is om daardoor voor uitvoer vrij te maken een grootere hoeveelheid van die benoodigdheden die gevraagd worden door de wereld, die nu van ons afhankelijk is, zoo zullen wij niet alleen in staat zijn onze verplichtingen tegenover onze bondgenooten te vervullen, doch wij zullen tevens redelijke prijzen hier te lande verkrijgen en handhaven. Een voldoende voorraad voedsel te verkrijgen, zoowel voor onze soldaten aan de overzijde van den oceaan als voor de burgerbevolking en de legers onzer bondgenooten, is een onzer eerste en voornaamste plichten; want als wij hen zullen sterken in hunnen strijd voor de onafhankelijkheid van alle natiën, zoo moeten wij in de eerste plaats zorg dragen voor het bewaren van hunne gezondheid en kracht.

De oplossing van onze voedselproblemen is daarom afhankelijk van de persoonlijke diensten van elken man en vrouw in de Vereenigde Staten. De groote vrijwillige beweging in deze richting, die georganiseerd en in werking gezet is door de voedsel-administratie onder mijn directie, biedt eene schitterende gelegenheid aan om van dienst te zijn in den oorlog, welke gelegenheid voor een ieder open is om zoowel zijn eigen volk als de wereld van dienst te zijn.

Wij kunnen ons doel in dezen grooten oorlog niet vervullen zonder opoffering en toewijding en op geen andere wijze kan die toewijding meer getoond worden dan doordat elk gezin met de voedsel-administratie samenwerkt en deze steunt."

Mexicaansche Financiën.

Het Augustus-nummer der „Mexican Review" bevat den tekst van de Boodschap van president Carranza aan het Congres. In totaal werden gedurende de eerste en de tweede periode der revolutie onder

BURGERLIJKE STAND.

SABA.

GEBOORTEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	In echt.	B. echt.
Juli	0	1	1	0
Augustus	3	2	2	3
September	0	1	1	0
Totaal	3	4	4	3

Totaal generaal 3e kwartaal 7, 2e kw. 10, 1e kw. 16.
In echt 3e „ 4, 2e „ 7, 1e „ 10.
Buiten echt 3e „ 3, 2e „ 3, 1e „ 6.

STERFGEVALLEN.

	Mannel.	Vr. gesl.	Levenl. in echt.	b. echt.
Juli	1	1	0	0
Augustus	0	2	0	2
September	0	2	0	0
Totaal	1	5	0	2

Totaal generaal 3e kwartaal 6, 2e kw. 2, 1e kw. 7
Levenloos aang. in echt. 3e „ 0, 2e „ 0, 1e „ 0
Buiten echt 3e „ 2, 2e „ 1, 1e „ 0
Sterfgevallen 3e kwartaal 8, 2e kw. 3, 1e kw. 7

De bevolking van Saba ging gedurende het 3e kwartaal met 1 ziel achteruit, in het 2e met 7 vooruit, en in het 1e met 9, dus in de eerste 9 maanden van dit jaar met 15 zielen.

HUWELIJKEN.

Juli	0
Aug.	1
Sept.	0

Totaal 1 huwelijk in het 3e kwartaal, 0 in het 2e en 4 in het 1e.

Gedurende de eerste 9 maanden van het loopende jaar ging de bevolking der geheele Kolonie vooruit:

op Curaçao	met	28 stadsdistrict.
		275 buitendistricten.
Aruba	„	176
Bonaire	„	56
St. Martin	„	17
St. Eustatius	„	28
Saba	„	15

De geheele Kolonie met 595 zielen, immigratie en imigratie buiten rekening gelaten.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Oct. 1917.

	Geboorten. M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Overleden M. gesl.	Vr. gesl.	Aangegeven. Levenl. in echt	b. echt	H.
Aruba	22	21	33	10	7	1	0	1	2
Bonaire	15	18	19	14	2	4	0	2	2
St. Martin N.G.	2	5	3	4	1	1	0	0	3
St. Eustatius	1	2	0	3	2	1	0	1	0
Saba	3	2	4	1	3	0	0	0	0
Totaal	43	48	59	32	15	7	0	4	7

verschillende benamingen 672 millioen pesos uitgegeven; hierbij komt nog 80 millioen, die met toestemming van de regeering door de militaire leiders werd gecreëerd. Bovendien heeft generaal Villa lang voor zijn val eenige honderden millioenen in den staat Chihuahua in omloop gebracht, die niet geautoriseerd waren en gelijkgesteld werden met valsche bankbiljetten. Van de 30 millioen gewone biljetten, die door de bevelhebbers zijn uitgegeven, is alles tot op 2 millioen na ingetrokken. Gedurende dezen tijd was het op maken van eene begrooting en de contrôle der uitgaven onmogelijk; toch kon worden vastgesteld, dat de ontvangsten der schatkist 75 millioen pesos in goud en 236 millioen in papier bedroegen; de gecontroleerde uitgaven beliepen 36 millioen pesos goud en 355 millioen in papier.

De tot nu toe ontstane deficitten zijn niet vast te stellen, doch men kan zeggen dat thans, nu alles weder in metaal wordt betaald, het deficit der eerste 5 maanden gemiddeld 5 millioen per jaar bedraagt, zoodat het jaarlijksche tekort op 60 millioen geraamd kon worden. In de normale begrooting van 1912|13 bedroeg het deficit 120 millioen pesos. De regeering neemt de grootste zuinigheid in acht en alle inkoopen in het binnenland worden contant betaald, zoodat de schuld feitelijk niet wordt verhoogd.

In de 4 revolutiejaren is de staatsschuld slechts met 125 millioen pesos toegenomen, waarvan 85 millioen in papier, 20 millioen voorschotten der banken en 20 millioen vlottende schulden en achterstallige salarissen. Hierbij komen dan nog de schadevergoedingen voor de tijdens de revolutie veroorzaakte schade, waarvan men het bedrag tot nu toe nog niet heeft kunnen vaststellen.

De leeningen en acten van Huerta werden van den aanvang der revolutie af ongeldig verklaard, wat officiëel bekend is gemaakt. Echter werden de verplichtingen uit den tijd der revolutie erkend en dus ook de schulden, die hij door papier heeft gedekt, of door fondsen, die hij zich door onwettige leeningen heeft verschaft. Ondanks den besten wil kon de regeering sedert 1913 de rente en delging der bestaande schuld niet regelen en moest deze daarom verdagen. De staatsschuld bedroeg begin 1913 427 millioen pesos en de achterstallige rente tot het einde van het loopende halfjaar bedragen ongeveer 70 millioen.

Het Congres heeft thans te beslissen over de uitgifte van 300 millioen pesos nieuwe leeningen, waarvan 150 millioen voor betaling der achterstallige dividenden zullen dienen, 100 millioen als metaaldekking voor de biljetten der op te richten nationale bank en 60 millioen voor het weer in orde brengen der nationale spoorwegen. Een leening van 100 millioen pesos is inmiddels reeds toegestaan.

Fin. N. en Advbl.

Mexico.

Naar bericht wordt zou Carranza, de president der Mexicaansche republiek gedelegeerden hebben gezonden naar Europa om met de Parijsche en Londensche groote banken over een leening ten bedrage van fr. 750 millioen te onderhandelen. Hiervan zou fr. 400 millioen door de Amerikaansche en 350 millioen door de Europeesche banken worden overgenomen.

Het rentetype zou waarschijnlijk 6 pct. zijn en de koers van uitgifte 90 pct. Komt de leening tot stand, dan zal begonnen worden met het betalen der achterstallige rente. Als voorwaarde voor de leening stellen de Amerikaansche, Parijsche en Londensche banken het volledig teruggeven van het in Mexico gedurende de troebelen geconfisceerde privaatbezit en de schadevergoeding aan de particuliere eigenaars voor vernielde bezittingen.

Carranza zou in die voorwaarden hebben toegestemd.

Villa's volgers hebben 50 mijl Zuid van Chihuahua, in Mexico onlangs een trein overrompeld. Zestig soldaten werden gedood en een aantal gewond. 110 Baren zilver zijn gekaapt.

De toekomst van Polen.

Het Poolsch persagentschap meldt uit Warschau:

De onderhandelingen betreffende de samenstelling van den regentschapsraad hebben een gunstig resultaat opgeleverd. Thans staat vast, dat beide centrale staten de voorstellen der overgangscommissie van den voorloopigen staatsraad geaccepteerd hebben, dat de officiëele instelling van een regentschapsraad door beide gouverneurs-generaal, aan wie een keizerlijk schrijven zal worden toegezonden, in den eerstkomenden tijd op plechtige wijze zal plaats hebben.

De eerste taak van den regentschapsraad zal de instelling van een ministerraad met den president aan het hoofd zijn.

De bevestiging van den regentschapsraad zal samenvallen met het Koszueskofeest, dat in heel Polen op plechtige wijze gevierd wordt.

Bij Zijne Excellentie den gouverneur-generaal, den generaal der infanterie von Beseler, is het volgende telegram ingekomen:

„In overeenstemming met mijn doorluchtigen bondgenoot Zijne Majesteit den keizer van Oostenrijk en apostolischen koning van Hongarije voel ik mij aangezet, om in den zin van artikel 1 van het patent van 12 September 1917 den aartsbisschop-metropoliet van Warschau, Alexander von Lakowski, den vroegeren stads-president van Warschau, vorst Lubomierski en den grootgrondbezitter Josef von Stowski als leden van den regentschapsraad in het Koninkrijk Polen aan te stellen en draag u hiermede op deze acte gemeenschappelijk met den K en K. militairen gouverneur graaf Szeptñcki, te voltrekken.

(w. g. Wilhelm.)

N. Amerika.

Op dit oogenblik zijn ruim 2 millioen soldaten in dit land onder de wapenen bestaande uit 1.735,820 man in het leger en 271,571 op de marine.

Engelsche verliezen.

De Engelsche verlieslijsten geven voor de maand September op een totaal van 2938 officieren en 109.200 soldaten voor het leger, en voor de vloot 100 officieren en 614 man.

Duitsche tanks.

De Duitschers nemen proeven met een gepantserde tank die op rupswielen loopt en met een kanon van 77 m.M. en twee machinegeweren gewapend is. De Duitsche tank heeft van voren een soort van sneb, om het oversteken van loopgraven gemakkelijker te maken, en een kleine commandotoren voor waarnemingen steekt boven het dak uit. De pantsering strekt zich een eind over de benedenste gedeelten van het werktuig uit, en beschermt de rupswielen, die, naar men zegt onder het pantser volkomen verborgen zijn.

De gevolgen van den typhoon in Japan.

De lijst der slachtoffers van den typhoon wordt nog altijd grooter. De verliezen aan menschenlevens en de aangerichte schade is zóó groot, dat ze slechts globaal kunnen geschat worden. De materiëele schade bedraagt meer dan 100.000 000 yen. Alleen in de prefectuur Tokio zijn meer dan 500 personen gedood, 3000 huizen vernield, 150.000 huizen onder water geloopen, 200.000 personen zijn dakloos. Verscheiden dorpen in de nabijheid van Tokio zijn totaal vernietigd. Te Sunamura alleen werden 300 lijken gevonden; 300 bewoners van een klein eiland in de zee van Uroyasu werden met de eilanden door de zee verzwolgen. Alle maatregelen zijn genomen om hulp te verleenen.

Groote overstrooming in China.

Tengevolge van een geweldige overstrooming in noordelijk China, veroorzaakt door het buiten hare oevers treden van de Gele Rivier, is een streek van 20.000 vierkante mijlen in een reusachtig meer veranderd. De verbinding met Peking is zoo onzeker geworden, dat het voor de regeering wellicht noodzakelijk zal zijn de hoofdstad te verlaten.

Het overstroomde gebied strekt zich uit over een afstand van 300 mijlen van de Zuid Westelijke grens van Tsjan-soeng tot aan Tientsin en wordt begrensd door de spoorwegen Peking—Kaifeng en Tientsin—Tsianfoe. Een dichtbevolkte streek van bijna 20.000 vierkante mijlen is tot een onmetelijk meer geworden van acht tot tien voet diep. Reeds sedert 14 dagen staat het land onder water, en er zullen maanden mee heengaan eer alles weer is drooggelegd.

Een raak schrijven.

Nekloedef, de Russische gezant te Stockholm, heeft zijn benoeming tot gezant te Madrid geweigerd. In den brief aan Kerenski, waarin Nekloedof de redenen van zijn weigering aangeeft zegt hij o. a.: „De gebeurtenissen van den laatsten tijd hebben bewezen, dat de voorloopige regeering in haar tegenwoordige samenstelling noch met de wet, noch met den binnenlandschen politieken toestand strookt. De Rijksdoema is afgedankt en de raad van arbeiders en soldaten, een op eigen gezag ingesteld lichaam, heeft de macht aan zich getrokken. De regeering onderwerpt zich aan zijn heerschappij. De gevolgen van deze wettelooze toestanden ziet men in de smadelijke vlucht van Russische troepen voor den vijand, in straffeloosheid bij de zwaarste misdaden, openlijke propaganda voor landverraad e.d. Rusland's schande en ongeluk nemen dagelijks toe en de voorloopige regeering is niet bij machte, dat te beletten, daar zij de vertegenwoordiger eener zelfzuchtige radicale partij is.

Daarom treed ik, totdat recht en orde in Rusland zijn hersteld, d. w. z. tot de raad van arbeiders en soldaten is verdwenen, de Rijksdoema weer is bijeengeroepen en de oorspronkelijk vastgestelde regeeringsvorm is verwezenlijkt, uit den Russischen staatsdienst."

Een uitvinding van Edison.

De „Daily Telegraph" meldt uit New-York: in scheepvaartkringen alhier is groote belangstelling gewekt door een bericht uit Washington, dat de voorloopige proeven met het z.g.n. onzichtbare schip, een vinding van Edison goed geslaagd zijn. Men verwacht, dat hierdoor veel afbreuk aan den onderzeeoorlog zal worden gedaan. Het plan bestaat hierin, dat de stoomschepen een zoodanige bewerking ondergaan, dat zij zich niet langer tegen den horizon afteekenen. Ieder koopvaardijschip kan snel en gemakkelijk in zulk een schip, dat reeds op korten afstand volkomen onzichtbaar is, worden veranderd. Het bezwaar van de rookpluim kan worden vermeden door het meenemen van 300 ton harde kolen, welke voorraad voldoende is om er de gevaarlijke zône mee te passeeren.

Vele schepen van dit type zijn reeds uit Europa teruggekeerd, blijkbaar zonder door duikbooten te zijn opgemerkt. De „Shipping Board" meent het plan een succes te kunnen noemen.

De Heer en Mevrouw P. L. Gorsira-de Veer.

p. p. c.

DANKBETUIGING.

De ondergeteekende acht zich verplicht, nu zij weer hersteld naar Aruba terug kan keeren, ook langs dezen weg haar innigen dank te betuigen aan Dr. Ph. F. de Haseth-Möller, voor al hetgeen deze gedaan heeft om haar te genezen van de ziekte, die een einde dreigde te maken aan haar leven.

Curaçao, 12 December 1917.

Wed. Gerard de Veer.

3—1

Door omstandigheden verhinderd zulks persoonlijk te doen, nemen de ondergeteekenden hierbij afscheid van hare talrijke vrienden en kennissen op dit eiland en maken tevens van deze gelegenheid gebruik om allen van harte te bedanken voor de vele blijken van belangstelling, ondervonden gedurende haar verblijf alhier.

Curaçao, 12 December 1917.

Wed. Gerard de Veer
en dochter.

3—1

PROGRAMA
DE LA VELADA

que tendrá lugar
EN EL SALÓN
DEL COLEGIO "STO. TOMÁS"
en los dias 27 y 30 de Deciembre de 1917 á las 8 p. m. en punto.

A beneficio de la nueva Iglesia de la "Santa Familia."

Primera Parte.

Obertura por la orquesta, dirigida por el maestro JACOBO J. M. PALM.

1. Cuadro alegórico en homenaje á la bandera Holandesa

por las Srtas:

E. y A. P. Henriquez E. — E. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — C. Osorio. — S. v. d. Veen-Zeppenfeldt — M. C. y M. Badaracco. — M. y B. Araujo. — S. Villalobos. — A. Weeber. — A. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — y los Jóvenes. — E. Arboleda. — H. Pinedo. y A. Araujo. —

2o. Comedia dramática en un acto.

"LA NIÑA DE NOCHE BUENA."

REPARTO:

Baronesa de la Rochenoire	Srta. A. P. Henriquez E.
Margarita, con el nombre de Zila	Niña L. Osorio.
Marcelina, criada	Srta. M. C. Badaracco.
Lucia	Niña B. Badaracco.
Valentina	„ J. Meaño Rojas.
Dionisia (Niñas Bretonas)	„ J. R. Pinedo.
Leontina	„ M. A. Schemel.
Luisa	„ A. E. Winkel.
Juana	„ E. Badaracco.

3o. Cuadro vivo.

"ADORACION DE LOS ANGELES AL NIÑO DIOS"

por las niñas:

L. y M. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — L. Osorio. — B. y C. Badaracco. — A. E. Winkel. — C. y M. Morales — J. Meaño Rojas.

Segunda Parte.

4o. Comedia en un acto.

"LA JORNADA DE LA VIDA"

interpretada por las Srtas:

S. Villalobos. — M. y B. Araujo. — M. C. y M. Badaracco. —

5o. Monólogo:

"AGAR"

en caracter.

Por la Srta. A. P. Henriquez E.

"6o. CORO DE ABANICO"

por las Señoritas:

M. y B. Araujo. — M. C. y M. Badaracco. — A. v. d. Veen-Zeppenfeldt. — A. P. Henriquez E. — A. Weeber. — S. Villalobos.

Durante los intermedios tocará la Orquesta piezas escogidas.

NOTA. Las tarjetas de entrada se venden en el "Hotel Americano," "Ellis & Dania," "Botica Central," "Botica Nueva."

Y en la puerta de entrada las noches de velada.

El precio de la tarjeta es fl. 1,50.